

BOULEVARD DIDEROT, Párizs, 1969

»HÁT *mit mondhatunk az emberről?*«

A NYUGATI VILÁG BÖLCSESSÉGE

BERTRAND RUSSELL

HÁT mit mondhatunk az emberről? Nem több aprócska por-szemnél egy jelentéktelen bolygón, ahogy a csillagászok látják? Vagy, ahogy talán a vegyészek gondolják, nem más, mint kémiai elemek ügyesen összeállított halmaza? Vagy – ahogy Hamlet látta – az ember a nemes értelem és a korlátlan lehetőségek birtokosa?

Ezzel kapcsolatban etikai kérdések merülnek fel a jó és a gonosz természetéről. Létezik-e „jó” és „rossz” életmód, vagy mindegy, hogyan élünk? Ha pedig létezik jó életmód, honnan ismerhetjük fel, és hogyan tanulhatunk meg eszerint élni? Létezik-e bölcsesség, vagy az, ami bölcsességnek tűnik, üres bolondság csupán?

Kínzó kérdések ezek: olyan természetű kérdések, amelyeket nem lehet laboratóriumi kísérletekkel megválaszolni, és a független szelleműek nem szívesen fogadják el az abszolút igazságok hirdetőinek végkövetkeztetéseit. Az ilyen emberek csakis a filozófia történetében kereshetik a választ. E nehéz tudomány tanulmányozásával megtudhatjuk, hogyan vélekedtek más korok elméi ugyanezen kérdésekről, s ezáltal magát az

embert is megismerhetjük, hisz gondolkodásmódja, életfilozófiája létének fontos részét képezi. A filozófia egyszer talán azt is megmutatja nekünk, hogy csekély tudásunk ellenére hogyan leszünk képesek fennmaradni.

[A NYUGATI VILÁG BÖLCSESSÉGE, 1959, ford. Kerekes Mónika]

Anglia, 1960

AHOL *könyveket égetnek,*
ott végül embereket is fognak

HEINRICH HEINE